

Prenumerationspris 1 år Kr. 2.— 1/2 " " 1.—	Utgiven av Svenska Fokförbundet. Redaktör: Andreas Stahl, Riddaregatan 3, Reval.	Utlandet: 1/1 år Kr. 3.— 1/2 " " 1:50
---	---	---

Fridtjof Nansen död.

I dessa dagar går ett budskap genom den civiliserade världen, som har sorg och förstämning att förmåla.

En av människosläktets störste söner, den världsberömda polarforskaren och vetenskapsmannen, mänsklighetens välgörare Fridtjof Nansen har dött i den höga åldern av 69 år.

För någon tid gick ryktet genom pressen, att han var sjuk, men sjukdomen lämnade honom, ehuru skenbart, för att sedan fälla honom så mycket säkrare.

Fridtjof Nansen var icke blott vetenskapsman, ehuru han som sådan utträttat mycket, nej, han var ännu något mera. Han var den store människovännen med den varma kärleken till de lidande. Huru många krigsfångar från världskriget ha ej att tacka Fridtjof Nansen för befrielse ur fångenskapen, för att de blevo återbördade till livet. Världskrigets sår äro ännu icke fullkomligt läkta, men mycket större hade de varit ännu, om inte Fridtjof Nansen hade med outtröttligt nit arbetat för att åter väcka samförstånd, fördragsamhet folken emellan, som ett långvarigt krig sönderslitit.

Världen kan måhända ännu icke fullt uppskatta Nansens livsverk, men historien skall i sinom tid bereda honom rum bland sina odödliga.

S.-1

„Enighet.“

Herr Redaktör!

Jag har härmed äran anhålla om plats för nedanstående i Eder ärade tidning:

En mycket stark faktor för vidmakthållande av livaktigheten i

den svenska rörelsen äro de då och då återkommande festligheterna, tillfällen, då ett större antal människor kommer tillsammans för att få ett starkt medvetande om sin svenskhet. Hur liten den svenska kretsen i Estland än är, torde det dock vara omöjligt att låta festligheterna året om omfatta hela Estlands svenskbygd. Det måste även förekomma sammankomster av mer eller mindre lokal natur.

Den svenska kretsen i Reval är ganska stor, och det är helt naturligt, att svenskhetens liv i en större stad delvis måste komma att taga sig andra former än på den rena landsbygden. Stadens behov är ett annat än landsbygdens. Men inom Reval torde man göra klokt uti att vid firande av fester — enkannerligen som helt nyligen vårfeater — söka förverkliga en större sammanhållning. Svenskarna äro för få för att kunna kosta på sig splittring. Vårfesten i Reval kunde om den gemensamt firades av samtliga svenska element dock få en anslutning, som icke blott tilläte dess avhållande på en bredare basis med därmed följande större ekonomisk behållning utan även bleve till ett framträdande i den allmänna stadsbilden, som visade svenskhetens existens och livaktighet.

Avhållandet av en rad mindre vårfeater splittrar intresset, kommer en var att försvinna i det allmänna vårfirandet. Det ekonomiska resultatet blir minimalt och man får en känsla av splittring och brist på förmåga att enas, ja, av konkurrens och något slags social eller politisk klassifiering.

En svenskhetens fest måste vila på den urgamla svenska demokratiens grund, en allas gemen-

samma fest. Estlandssvenska, finlandssvenska och rikssvenska element i förening. Tillfälle till krets-bildning, till umgänge med i det ena eller andra avseendet någorlunda likställda människor har man nog av i det enskilda umgängeslivet. Klickbildning efter sociala, politiska, religiösa eller andra hänsyn kan endast försvaga svenskhetens strävanden. Ingen särskild samhällsaskådning innehar privilegiet på att ensam representera den svenska tanken, den svenska känslan, det svenska tungmålet.

Enighet vid avhållandet av svenskhetens festligheter betyder ingalunda ett undertryckande av de olika föreningarnas eller kretsarnas eget liv. Bort det att man undviker allt, som ger sken av konkurrens eller partipolitik. Enighet betyder ej heller ett stenhårt fasthållande vid det gamla. Livets ström flyter framåt utan hänsyn till det „som är gammalt och fornt.“ Svenskhetens liv flyter också och förändrar sig genom tillkomsten av nya idéer, nya människor. Enighet betyder ej att bilda ett slags enhetsfront mot allt som är nytt. Det nya liksom det gamla har sina goda och sina mindre goda sidor. Det gäller att ha öppet öga för det goda, att söka samla det till en enhetligt verkande kraft. Enighet som med fientlighet avböjer allt nytt, människor, ideer, impulser, kommer svenskheten att stelnas och mista sin rörlighet, att urarta till ett slags påvedöme, där en åskådning blir allenarådande med undertryckande av allt annat.

Den lilla svenskheten i Estland är ej något fristående, något av

den yttre världen oberoende. För att kunna leva och än mer för att kunna utveckla sig måste dess eget liv stå i en viss samklang med hela landets, med hela tidens utveckling.

Kanske är det svårare att leda den lilla svenskhetens liv i rätta fåror, just därför att den är så liten, just därför att den i mångt och mycket är så egenartad, så länge isolerad. Därför torde det mycket mer inom vår lilla skara vara nödvändigt att kunna hålla sig fjärran från klickbildning, från särintressen, från personlig äregrighet och att i stället kunna fästa blickarna uteslutande på idén, dess krav, dess utvecklingsmöjligheter.

Inom vår krets kämpar, som överallt, där mänskligt liv finnes, det gamla med det nya. Det fordras å båda sidor takt, medgivanden, insikt och framför allt osjälvisk kärlek till saken.

Nytt och gammalt få ej stå som fientliga makter mot varandra. Varje minut, som går, vart fjät av vägen som glider fram består av både nytt och gammalt. Den enighet vår svenska sak behöver är den goda viljan, det klara ögat, det varma hjärtat, som kan sammansmälta alla svenska krafter och föra dem in på en huvudväg.

Ett gemensamt firande av vårens fest skulle mer än något annat bidra till att visa, att denna enighet finnes. Må svenskheten i Reval för framtiden söka att enad framträda och visa, att den äger förmågan att se bort från det som skiljer till förmån för det stora gemensamma, den svenska tanken, den svenska känslan, det svenska medvetandet.

Reval i maj 1930.

Carl Mothander.

Anseküla-svenskarna.

För Kustbon av museiintendent

Paul Ariste.

Man har hållit för, att den nu fullständigt estniserade halvön Sörve (Svorbe) samt även andra orter på Ösel förut bebotts av svenskar. Om förekomsten av svenskar på Ösel veta vi endast så mycket, som framgår av några knapphändiga upplysningar i krönikor och andra gamla urkunder. Den äldsta källan, som omnämner svenskarna på Ösel är daterad 1294 och utgör ett privilegiebrev för svenskarna i Hapsal. (Russ-

vurm, Eibofolke I, 187. År 1644 omnämnas svenskarna åter i en gammal „skattebok“ i Püha socken på Ösel på Vettels herrgård, (Russvurm Eib. I. 66) och 6 år senare, 1651, bestämmer drottning Kristina i sin resolution, att dessa svenska bönderna på Ösel skola behandlas på samma sätt som svenskarna på andra orter, där sådana finnas. Eib., I. 64.

Det tydligaste språket talar en hithörande anmärkning i Hiärnes krönika: Ösel, 14 mil långt på några ställen 7 mil brett, där slottet och staden Arensburg ligger samt ett förstört slott Sonnenburg, eller rättare Sühneburg. Där bo merendels estniska bönder, utom några på Svorbe (Sörve) som tala svenska; de övriga på denna ort tala (Undeutsch²); men de veta berättat, att deras fäder och förfäder ha talat svenska. (Thomas Hjärnes Ebst- Liv- und Lettländische Geshichte I, Mitau, 1794 pag. 5).

Från och med slutet av svenska väldet försvinna även alla upplysningar om svenskarna på Ösel, och man skulle kunna tro, att svenskarna där vid denna tidpunkt redan estniserats, då deras antal på Hiärnes tid redan var litet.

Från ryska tiden finnas nog ett par uppgifter om svenskarna på Ösel, men mellan dessa och den svenska urbefolkningen måste man göra skillnad. År 1755 klagade bönderna på Vormsö, att 70 man med våld förts till en herrgård på Ösel vid namn Tumala (Thomel). Från ovannämnda år finnes även en annan uppgift: en promemoria, där det talas om omflyttning av Vormsö-svenskar till kronogods på Ösel, emedan där skulle finnas svenska präster. (Russvurm Eib. I, 220). Man måste antaga, att dessa några svenska nykomlingar rätt snart estniserades, utan att lämna några spår efter sig och förefintligheten av svenska pastorer förutsätter ingalunda, att där vid denna tid skulle ha funnits även en svensk stambefolkning.

Sälunda nödgas man, enligt de kända urkunderna, antaga, att svenskarnas på Ösel estnisering definitivt var fullbordad vid svenska väldets slut. I de skrifter, som handla om Estlands svenskar, är denna mening uppenbar.

Undertecknad har dock lyckats få några knapphändiga men dock

tillförlitliga uppgifter om, att svenskar ännu under ryska tiden i början av 18:de årh. bodde på Svorbe (Sörve) nämligen just i Anseküla. Prof. Saareste, som med ledning av dessa uppgifter forskade i Anseküla kyrkoarkiv, hade där funnit några anmärkningar rörande svenskarna. Därvid komma i fråga två kyrkoböcker: I. Anseküla kirikuraamat 1721—1745 [= K. R.] och 2. Kirchenbuch 1745—1792 [K. B.]

Forts.

Fester.

Den 30 april firade ungdoms-avd. „Enighet“ sin vårfest, vartill hade samlats en fåtalig publik, säkerligen beroende på att människorna var i sin stad voro upptagna av första maj emottagningen.

Programmet, som var mycket omväxlande, upptog bland annat ett högeligen intressant föredrag om C. M. Bellman av skrifs. C. Mothander. Talaren blottade därvid en mängd nya och intressanta synpunkter, som ådrogo sig åhörarnas odelada uppmärksamhet. I anslutning till föredraget sjöng fru H. Blees några Bellmansånger samt även andra. Programmet utfylldes med folkdanser m. fl. nummer.

Den 4:ds ställde föreningen „Framåt“ till samkväm å Ridargaten 3, vilket fick ett synnerligen gott förlöpp. Man hade ofrivilligt känslan av att befinna i en stor familj, där stämningen och samförståndet är det bästa.

Allvarlig explosion i tysk gruva.

I Concordiagruvan i Hindenburg inträffade på måndagsförmiddagen ett ras, vilket medförde en fruktansvärd gruvgasexplosion. Hittills har man framdragit liken efter två förolyckade arbetare, varjämte tre skadats. Dessutom saknas sju man, vilka säkerligen omkommit.

Nya jordstötter ha inträffat i Persien. Nya jordstötter ha de senaste dagarna flere gånger inträffat i Tabris, men ha nu blivit allt svagare och sällsyntare. Antalet omkomna i Salmas och trakten däromkring uppskattas till närmare 3,000. En väldig, flera kilometer bred spricka i jorden har bildats mellan Salmas och Urmia. Från Urmia-sjöns botten

strömmar svart vatten upp genom underjordiska kanaler.

Marconi talar trådlöst med hela världen. Marconi, som för närvarande ligger med sin jakt i en italiensk hamn, har enligt ett Milanotelegram framgångsrikt fortsatt sina försök att trådlöst tala med hela världen. Sistförflutna vecka har han haft ett samtal med Nordamerika och med alla stater i Sydamerika. Experimentens största resultat var ett halvtimmes långt telefonsamtal med New-York.

Hemsk kinesiskt banditdåd. Enligt ur utländsk källa hämtade uppgifter har ett band på 3- å 4.000 rövare intagit staden Junjang vid gränsen mellan provinserna Honan och Wupei. 15,000 av invånarna lära ha dödats eller sårats, varjämte 500 bortfördes som gisslan.

Under de senaste dagarna ha banditerna plundrat och bränt alla byar i grannskapet.

På grund av förekomna tekniska svårigheter har den planerade brunnen på svenska begravningsplatsen å Rahumägi ännu icke kunnat färdigbyggas.

Det är dock att hoppas, att arbetet kan utföras inom gränserna av föreliggande kostnadsförslag.

Sångarfärd till Skandinavien.

Revals och även Estlands största och mest framstående manskör Tallinna Meestelaulu selts avreser om lördagen på en sångarfärd till Sverige och Norge. Färden sker på inbjudan av sångsällskapet. De Svenske i Stockholm, vars kör senaste sommar besökte Estland.

Färden går, Reval — Stockholm — Göteborg — Oslo — Bergen och samma rutt tillbaka och kommer att vara c:12 dagar. Körmedlemmarnas antal, som deltaga i färden uppgår till 65. Som tolk medföljer föreståndaren för Svenska folkskolan i Reval A. Stahl.

F. n. v. pågå livliga underhandlingar med de f. d. godsägarna angående ersättning för godsen. Enligt lagen om ersättning skola pantbrev utlösas under loppet av 60 år och varje år skulle således utbetalas ett belopp av c:a 400.000 kr. Regeringen torde ha för avsikt att påskynda utbetalningen av skadeersättningen.

Natten till den 12 maj anhöll gränsbevakningen vid estnisk-ryska gränsen nära Narva en

ungling, som, iakttagande stor försiktighet, ville smyga sig genom taggrådsstängslet in på ryskt område.

Vid förhöret gav han orediga och varandra motsägande uppgifter. Vederbörande myndigheter tro sig ha fått tag i en person, som i Estland bedrivit illegal verksamhet.

Lokomotiven anstiftare av eldsvådor. Under de senaste dagarna ha från flera håll ingått meddelanden om skogsbrand, som i de flesta fall uppkommit genom gnistor från lokomotiven. I södra delarna av landet ha stora skador åsamkats både staten och även privat egendom. Orsaken därtill torde stå att finna i den långvariga torkan. Man borde dock förse lokomotivens skorstenar med gnistfångare, kanhända skulle detta hjälpa åtminstone i någon mån.

Hjälp dig själv!

Livförsäkringen är ett spörsmål, som borde intressera varje eftertänksam medborgare. Det gives knappast någonting viktigare än att försäkra sig själv och sin familj för eventuella olyckshändelser. Ingen kan vara säker på, om han efter 20 år är lika burgen som nu eller att under denna tid ej kan hända någon olycka, som berövar familjefadern hans hälsa eller i värsta fall t. o. m. livet. Olyckan giver sig icke tillkänna, när den kommer. Flera medvetna medborgare ha övervägt denna fråga, men dröjt så länge, att det blivit för sent.

Det är intressant att följa livförsäkringsväsendets utveckling i Estland. För någon tid sedan funnos på 100 pers. endast 4 livförsäkringar. Under den senaste tiden har detta tal snabbt tillvuxit och fördubblats. För närvarande finnas på 100 pers 9 försäkringar. Detta betyder ingalunda, att det skulle bland 100 medborgare finnas 9, som äro nog förståndiga och försäkra sitt liv medan tid är. De förståndigas antal är mycket mindre, därför att många ha försäkrat sina liv i olika bolag. Som jämförelse må nämnas att i England räknas på 100 pers. 170 premier. Även i Finland är antalet livförsäkringar på 100 pers. 3 gånger större än hos oss (100 pers. 30 försäkringar).

På livförsäkringsområdet måste man hos oss ännu göra mycket för att ens hinna efter våra närmaste grannar. Som redan framgick av ovanstående intar England främsta rummet. Hela folkets livförsäkringssumma uppgick 1 jan. 1929 på 78.000.000 försäkringar till 5.000 000.000.000 kr. i vårt mynt.

Hos oss vid samma tid i alla 7 försäkringsbolagen till 9273 försäkr. inalles 13.947399 kr. Det är att märka at endast ett bolag „E. K. A.“ ensamt innehade 4074 försäkringar till ett belopp av 5.104.849 kr., då resten faller på de övriga 6 bolagen inalles 5169 försäkr. till ett belopp av 8.842.550 kr. Under loppet av år 1929 har „E. K. A.“ lämnat 2000 försäkr. till ett belopp av 3.000.000, sålunda har då „E. K. A.“ gjort mest på livförsäkringsområdet i Estland.

Fäst större uppmärksamhet vid livförsäkringsspörsmålet, det fordrar inte alls stora omkostnader. För en månadsavgift av 3 kr. kan man försäkra sitt liv i „E. K. A.“

Vänd eder till Estlands Försäkrings aktiebolag (Eestimaa Kinnitus aksiaselts) Reval Långgatan 6 och anhöll om upplysningar, vilka gärna givas av ovan nämnda bolag och utan någon förbindelse från Er sida. Billigaste premier. Största ersättningsbelopp. (Annonns).

Varför han inte hade någon framgång.

Han såg alltid på klockan.
Han var alltid vid dåligt lynne.
Han var alltid bakefter.
Han var villig men obeslutsam.
Han hade ingen tillit till sig själv.

Han läste dåliga böcker.
Hans ständiga ursäkt var: „Jag glömde det“.

Han var aldrig färdig att taga nästa steg.

Hans hjärta var aldrig med i arbetet.

Han hämtade ingen lärdom av sina felsteg.

Han menade, att han var för god för sitt arbete.

Han valde sitt sällskap bland dem, som voro honom underlägsna.

Han förstörde sina förmågor genom att utföra endast halvgjort arbete.

Han vågade aldrig handla efter sin egen omdömesförmåga.

Han menade, att det inte var värt mödan att lära sig, hur arbetet skulle utföras.

Han ville alltid giva sken av att vara duktig, och det ansåg han vara lika mycket värt som verklig duglighet.

Han trodde, att han måste ha förströelse varje afton.

Han skämdes för sina föräldrar, därför att de voro gammalmodiga.

Teafton

Söndagen den 25 maj kl. 5 e. m. anordnar ungdomsavd. „ENIGHET“ teafton å Riddarg. 3 med biografföreläsning och lottdragning

Alla hjärtligt välkomna!
Styrelsen.

HANSA

STOCKHOLM

Akti kapital och reservfond
Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRING

Avdelningskontor i Reval:
S. Karja 7.

STADSHOTELLET HEDEMORA
Rekomenderas. Modernt
Hotell & Restaurang
Fullständiga rättigheter Tel. Namnanrop

Stadshotellet i
LINDESBERG
REKOMMENDERAS

Vid besök i Norrtälje rekommenderas
Stadshotellet
Innehavare Direktör B. O. Lagermark
Musik under sommarmånaderna.

Stadshotellet **E S L Ö V.**

Fullständig spritservering.
Förstklassigt kök.
Ny ägare L. Pehrsson.

Mc CORMICK-DEERING INTERNATIONAL

LANTBRUKSMASKINER
BRUKET BÄST - I LÄNGDEN BILLIGAST
BEGÅR KATALOGER!

ARTIEBOLAGET

INTERNATIONAL HARVESTER Co.
NORRKÖPING -- MALMÖ

PEHR NILSSON
Byggnadsentreprenör, Stockholm
Husbyggnader — Reparationer
Tel. 6803 Eriksbergsgatan 16 Tel. Norr 6803.
Nybyggnaden, Svevägen 77 Tel. Vasa 14577.

HÔTEL ATLANTIC

Stockholms modernaste, tystaste och komfortablaste hotell.

Fullständiga toalettrum med bad till varje rum och dubletter.

Förstklassig Restaurant.

Moderata priser.

Dans måndag och fredag.

Hamnrestauranten Motala

Belägen vid hamnen.

Fullständig servering. Gott bord.
Billiga priser.

RESTAURANT D A M B E R G

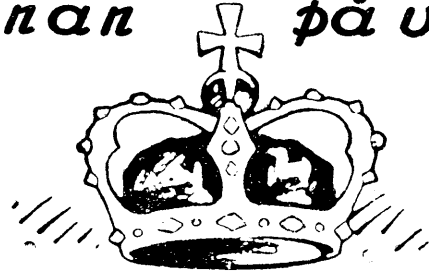
MATSALEN I TR. STOCKHOLM. REKOMMEN-
DERAS

Beställningar av bord N. 12911. N. 6285.

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A **STOCKHOLM** Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

Kronan på verket

är K. F:s smörblandade margarin, som innehåller minst 20 procent
runmärkt mejerismör, vilket finnes anmärkt på varje paket.

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

Kinna.

Fredriksson & Abrahamsson, Kinna

Tillverkar och försäljer:
GARDINER, BOMULLS-, YLLE- & LIN-
NEVÄVNADER samt YLLETRIKÅ

Jönköpings stads och läns sparbank
Stiftad 1831.

Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Små-
lands Taberg.

„Besök Katrineholm“

Restaurant Runan

Sundsvalls popu
lära restaurant.
HEMTEVLLIGFESTVÄNING
Förträfflig mat. Billigaste priser

Bierstugan i

Spångbacken, Norrköping.

Rekommenderar sina väl
tempererade maltdrycker.

CARL FREDRIKS BIERSTUGA

Hantverkaregatan 17.

NORRKÖPING
REKOMMENDERAS.

Reserverad annonsplats

„Silver-Blåräv-Mink“

1930 års valpar av avkomma, fallna efter första pris-
tagare och andra kvalitetsdjur. Fri undervisning om
skötsel och byggandet av gårdar. Anskaffar svenskt
eller engelskt rävnät. Förmånliga priser. Tillskriv

Ostkustens silver & blårävsgård.

Loverslund,

Sverige.